

Секція: Філологія

Гандзюк Олександра Михайлівна

*кандидат філологічних наук, доцент,
старший викладач кафедри дисциплін загальної підготовки*

КЗВО «Волинський медичний інститут»

Волинської обласної ради

м. Луцьк, Україна

ФОРМУВАННЯ ОСНОВНИХ КОМПОНЕНТІВ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Комуникативну компетенцію визначають під різними кутами зору. Один з них належить дослідникам М. Кенейлу та М. Свейну [4] і містить в собі чотири компоненти компетенції: 1) граматичну; 2) дискурсивну; 3) соціолінгвістичну; 4) стратегічну.

Граматична компетенція передбачає «володіння мовним кодом, тобто одиницями та категоріями усіх рівнів мови, що передбачає здатність розуміти і продукувати правильні мовні конструкції та речення» [3, с.138]. Для розвитку граматичної компетентності студентів-медиків доцільно використовувати різноманітні види робіт, які включають:

1. Умовно-мовленнєві вправи: ці вправи спрямовані на тренування комуникативної діяльності та оволодіння як рецептивними, так і репродуктивними навичками.

2. Істинно-мовленнєві завдання: вони орієнтовані на закономірності, принципи та правила засвоєння теоретичних знань; застосовують методи і прийоми розвитку власних пізнавальних здібностей

3. Текстоцентричний підхід: зосередження на теоретичному обґрунтуванні організаційно-методичних умов формування граматичної компетенції на засадах текстоцентричного підходу фахового спрямування.

4. Інтерактивні технології: використання інноваційних технологій, таких як інтерактивні вправи та дискусійні обговорення, для підвищення рівня обізнаності граматичною структурою мови та розвитку критичного мислення [5]. Ці види робіт сприяють не лише глибокому засвоєнню граматичних правил, але й розвивають здатність студентів застосовувати ці знання в практичній медичній комунікації.

Дискурсивна компетентність – «це компетентність, що передбачає розуміння і використання вербальних і паравербальних знаків, характерних для того чи того дискурсивного жанру, а також застосування комунікативних стратегій, властивих комунікативній ситуації, знання та оперування екстралінгвістичним аспектом з метою творення власних висловлювань відповідно до дискурсивних жанрових особливостей» [2, с. 39].

Освоєння соціолінгвістичних аспектів є ключовим, адже соціальне середовище впливає на мовленнєві зміни, включаючи лексику, словотворення та граматику [1, с. 3]. Розвиток соціолінгвістичної компетенції у студентів-медиків може включати наступні підходи:

1. Соціально-психологічні тренінги: це можуть бути заняття, які спрямовані на підвищення ефективності комунікації та розуміння соціальних аспектів мовлення.

2. Інтерактивні вправи: робота в групах для розвитку навичок спілкування, включаючи дискусії, рольові ігри, та інші види активностей, які допомагають студентам адаптувати своє мовлення до різних соціальних контекстів.

3. Культурні іммерсії: знайомство з культурою та мовними особливостями різних соціальних груп.

4. Аналіз реальних ситуацій: вивчення та обговорення випадків з медичної практики, де важливу роль відіграє соціолінгвістична компетенція.

5. Самоосвіта: читання літератури, перегляд фільмів, слухання аудіоматеріалів, які відображають мовну різноманітність та соціальні аспекти мовлення. Ці методи допоможуть студентам-медикам розвинути здатність розуміти та використовувати мову відповідно до соціального контексту, що є ключовим для ефективної професійної комунікації.

Розвиток стратегічної компетентності майбутніх медиків є ключовим аспектом сучасної медичної освіти. Ось кілька підходів, які можуть бути використані для цього:

1. Гуманістичний підхід, що має сприяти самоосвіті, самовдосконаленню та самореалізації студентів.

2. Системний підхід до професійної підготовки, який включає концептуальне осмислення основних завдань професійного розвитку та їх реалізацію протягом усього життя.

3. Компетентнісний підхід: Освітній процес повинен зосереджуватися на розвитку компетентностей, які необхідні для професійної діяльності, включаючи здатність до самоорганізації та саморозвитку.

4. Розвиток творчого потенціалу, що сприятиме інноваційній діяльності та ефективній медичній практиці.

5. Аксіологічний підхід для усвідомлення студентами своєї самоцінності як майбутніх лікарів.

Всі ці складники комунікативної компетенції дуже важливі для роботи майбутніх медичних працівників.

Література

1. Білоконенко Л.А. Соціолінгвістика : практикум. Кривий Ріг : КДПУ, 2020. 106 с.
2. Марголін А. Загальна характеристика дискурсивної компетентності як педагогічної проблеми. *Scientific notes of the pedagogical department*. 2022. Issue 51. P. 39-46.
3. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації. Київ : ВЦ «Академія» 2010. 312 с.
4. Canale M., Swain M. Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics*. 1980. Vol. I, Is. 1. P. 1-47. doi: <https://doi.org/10.1093/applin/I.1.1>.
5. Kitura N., Prokop I. Communication oriented approach to the formation of grammar competence in the students of higher medical educational institutions. *Медична освіта*. 2023. № 3. С. 143-148.